HE 198/2021 Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Työkanava Oy -nimisestä osakeyhtiöstä ja siihen liittyviksi laeiksi

Asiantuntijalausunto

Raija Kerätär LT, kuntoutuslääkäri

työterveyshuollon erikoislääkäri

OORNINKI

Näkökulma

- Oorninki Oy, kuntoutuslääkäri, kouluttaja, toimitusjohtaja ja hallituksen puheenjohtaja
- Pitkäaikaistyöttömien työkyvyn arviointeja vv. 1996-2020 n. 8500 asiakasta Pohjois-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi
- Väitöstutkimus pitkäaikaistyöttömien monialaisesta työkyvyn ja kuntoutustarpeen arvioinnista v. 2016
- STM, selvityshenkilö Osatyökykyisten reitit työllisyyteen – etuudet, palvelut, tukitoimet 24.4.2018-31.10.2018
- Kela, asiantuntijalääkäri Pohjoinen asiantuntijalääkärikeskus, osa-aikainen

Monialaisessa työkyvyn arvioinnissa todetut työkyvyn tukitoimien tarpeen ja työkyvyttömien määrä (Kerätär 2016)

Osatyö	tutkitut	Työkykyiset, n (%)	Työkykyiset tukitoimien jälkeen, n (%)	Työkyvyttömät avoimille työmarkkinoille, n (%)
Osatyö I, n=225	Oulun, Raahen ja Kainuun TYP asiakkaita	10 (4)	167 (74)	48 (21)
Osatyö II, n=223	Paltamon työttömät	121 (53)	47 (20)	62 (27)

TYP:eissä työkykyarvioissa todetut sairaudet Kerätär, Karjalainen 2010

Työkykyä ensisijaisesti heikentävä sairaus, n=225

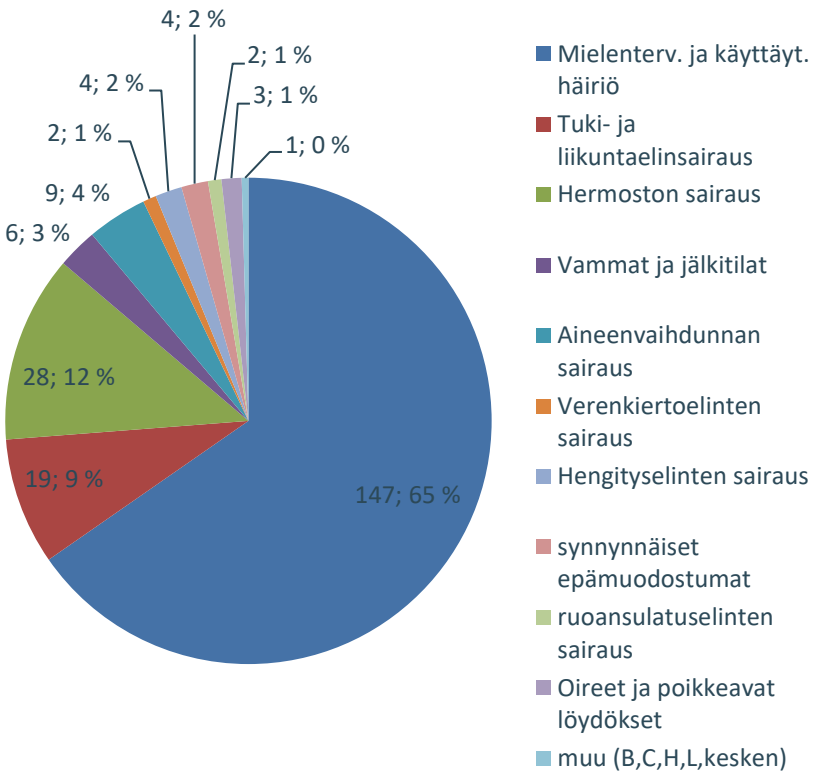

Todetut mielenterveyden häiriöt, n=147

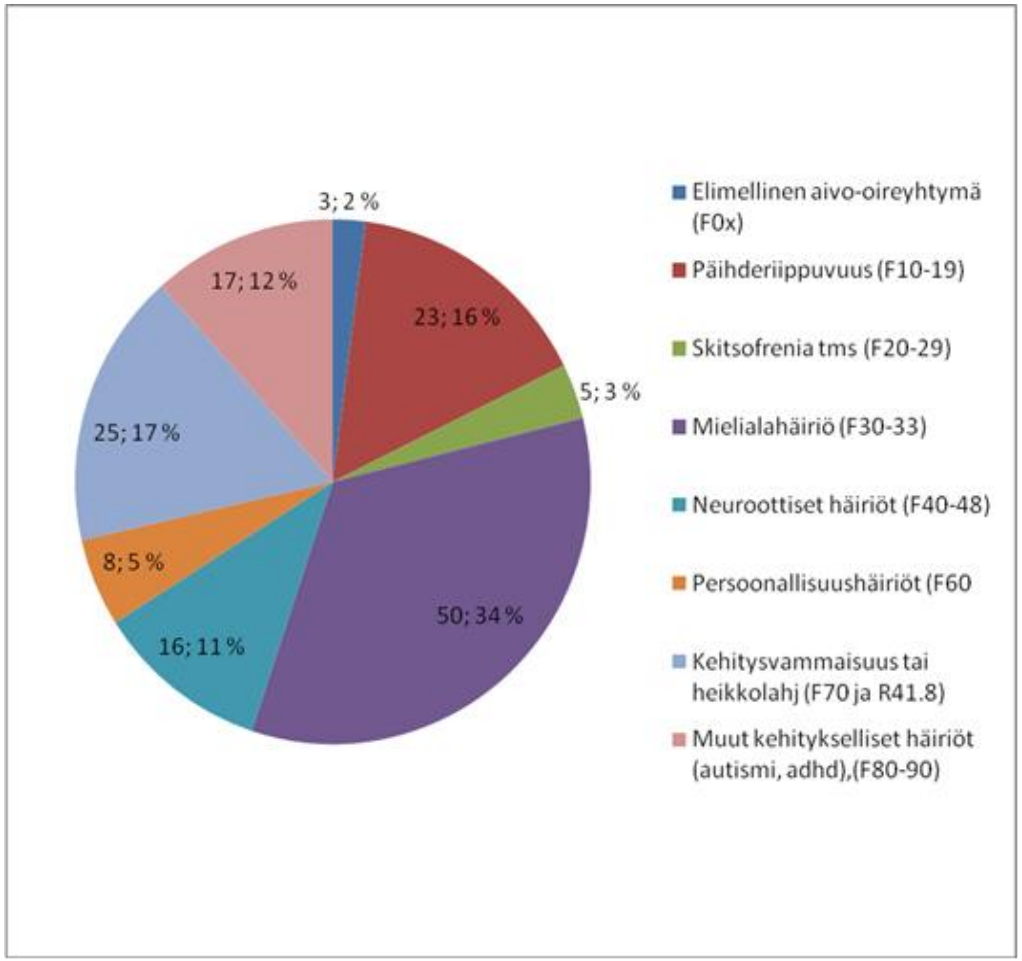

OORNINKI

Selvityshenkilöiden raportti STM 43/2018

- Työttömien heikentynyttä työkykyä ei tunnisteta
- Työttömät ovat sairaampia, mutta käyttävät vähemmän terveydenhuollon palveluita
- Terveydenhuolto on vetäytynyt työttömien vajaakuntoisten palveluista
- Työttömien sairauksia ei tutkita, hoideta eikä heitä ohjata kuntoutukseen samoin kuin työssä käyviä
- Lääkäreiden työkyvyn arvioinnin osaamisessa on vakavia puutteita
- Pitkäaikaistyöttömien tarvitsemia monialaisia palveluja ei kukaan johda eikä koordinoi

Miksiköhän on näin?

Kuntoutuminen työmarkkinoille

- Pitkä prosessi
- Alkaa siitä, että henkilön työkykyä heikentävät tekijät (ml. sairaudet) tunnistetaan
- Useita palvelutarpeita (mm. hoito, kuntoutus, sosiaaliohjaus, työvalmennus) ennen työllistymistä tai koulutusta
- Työelämätaidot, työyhteisössä toimimisen taidot
- Itseluottamuksen kehittyminen
- Täsmätyöllistäminen yksilön lähtökohdista

Työkanava Oy

- Tarpeellinen uusi välityömarkkinarakenne
- Vakavia puutteita:
  - Ehdotukset työllistettävistä tekee Te-toimisto, jossa työkyvyn heikkenemistä ei tunnisteta
  - Seuraus: ohjataan työllistymään liian sairaita ja huonokuntoisia henkilöitä
  - Ei huomioi tarvetta työhön kuntoutumisen prosessille ja yksilön toimintakykyyn pohjautuvalle täsmätyöllistämiselle
- Suositukseni
  - Ensimmäiseksi vaiheeksi palvelutarpeen selvittäminen ja riittävyyden varmistaminen ennen esitettyä työllistämismallia